

Ryby na suchu

Příběhy tří postav se vzájemně prolínají, přesto si každá svůj život musí vyřešit sama. Nela si prochází traumatickou situací, na kterou jen těžko zapomíná. Její matka Hanka se snaží najít sama sebe, vychází ze svého stereotypního způsobu života směrem do neznáma. Babička Marie se pokouší odpustit bývalému muži Václavovi a možná i sama sobě. Odpuštění je něco, čím si nakonec musí projít každá z nich. Ukázka se nachází v polovině scénáře.

Ilustrace: Anna Vohralíková

EXT. – HŘBITOV. DEN

Všichni přítomní se pomalu stavějí do kroužku okolo hrobu. Po boku HANKY stojí MILAN (Hančin přítel). NELA (Hančina dcera) se vmáčkne vedle Hanky z druhé strany.

Na Nelu několik lidí pokyvuje. Volí výraz mezi „rád tě po tak dlouhé době vidím“ a „je mi líto, za jakých okolností se tu setkáváme“.

Přichází farář. Všichni se ztiší. Postaví se do kruhu okolo hrobu. Na hrobu je položená urna.

FARÁŘ

Sešli jsme se tu všichni pozůstalí,
abychom uctili památku Václava.
Bolest těchto chvil vložme do modlitby:
Bože, Otče veškeré útěchy, ty nás miluješ věčnou láskou
a soumrak naší smrti proměňuješ ve svítání života.
Shlédni na naši bolest a dej nám pocítit,
že jsi s námi, i když se cítíme opuštěni...

Rozezní se kostelní zvony. Mohly by dodat situaci potřebnou vážnost a podpořit atmosféru, ale farář to vnímá jako narušení svého projevu. Zmlkne a čeká, než zvony řeknou své, aby mohl pokračovat.

Hanka celou situaci prožívá těžce, ale během farářovy řeči se trochu uklidní. Když se farář odmlčí, uběhnou jí myšlenky a možná přemýšlí, jestli se cítí opuštěná. Porozhlédne se po ostatních, kteří trpělivě čekají na doznění zvonů. Pak na Nelu. Ta působí také zamyšleně, ale když si všimne matčina pohledu, chytne Hančinu ruku a povzbudivě ji zmáčkne. Chvilí všichni stojí v tichosti a poslouchají. Hanka se zadívá ke kostelu.

U kostelní zdi stojí MARIE (Hančina matka, bývalá žena zesnulého Václava). Poprvé ji vidíme nejistou, pozoruje začátek obřadu a tiskne se ke zdi, jako by chtěla být neviditelná.

Hanka vytřeští oči a rychle uhne pohledem zpět ke hrobu.

Marie po zbytek obřadu stojí u kostela se sklopenou hlavou, občas se podívá k lidem v hloučku.

Farář si s úderem posledního zvonu oddechne a pokračuje.

FARÁŘ

... i když se cítíme opuštěni. Otevři naše srdce,
abychom slyšeli Tvé slovo a v něm nalézali světlo
v našich temnotách a jistotu v našich pochybnostech
a abychom se jím vzájemně těšili slovy víry ve vzkříšení.
Skrze Krista, našeho Pána.

Hlas faráře je tichý, v pozadí. Hanka není schopná vnímat farářovu řeč, málokdy se opravdu podívá ke kostelu na Marii, ale stejně celou dobu cítí její přítomnost. Mezi Marií a Hankou je neviditelné pnutí, které vnímají jen ony dvě. Ostatní pronesou amen, ale Hanka se nepřidá, okolí vnímá jen napůl.

FARÁŘ

A teď bych na přání dcery Hanky chtěl
každého vyzvat, aby řekl svou vzpomínku
na otce, dědu, přítele... Václava.

Hanku oslovení probere, ale je paralyzovaná a není schopná slova. Farář ztichne. Všichni čekají. Milan štouchne do Hanky. Hanka se vzpomíná a snaží se vzpomenout na předem připravenou řeč.

HANKA

Ano. Václav. Teda tatínek.
Tatínek pro mě byl nejdůležitější osobou v mém dětství.

Hanka kmitne očima směrem k Marii, která stojí u kostelní zdi se sklopeným pohledem. Není jasné, kolik toho slyší.

HANKA

Byl vždy... Byl vždy pro mě oporou.
Jedna z mých nejsilnějších vzpomínek je,
když mě vzal na ryby. Možná právě díky němu
jsem si vybrala život po boku svého přítele,
vášnivého rybáře.
Byli jsme na rybách...

Hanka neví, jak pokračovat, křečovitě tiskne Nelinu ruku. Milan se ji snaží povzbudit.

MILAN
(*tiše*)
Na rybách... A?

HANKA
(*k Milanovi*)
Ale když ono to vůbec nedává smysl. Vždyť mně je jedno,
že mě bral na ryby. Hlavně, že se o mě staral.

Farář vypadá trochu zmatený. Pozůstalí čekají, jestli historka nějak skončí. Nela se snaží situaci zachránit.

NELA
Můj děda vždycky jezdil s mamkou na ryby.
A mamce to nikdy nešlo a vždy chytla hrozně malinkou.
A děda říkal: to nevádí, žes chytla tak malinkou.
Na malou rybu můžeš chytit nějakou větší.

Pozůstalí s vážným výrazem kývou hlavou.

FARÁŘ
Dej mu pánbů nebe.

NELA
A mně zase vždy říkal: užij si každé minuty
svého života, využij ji naplno,
dělej něco pro ostatní, pro svět.
(*pomlka*)
A to on dokázal. To on dokázal
jako jeden z mála. Ukazoval mi to už odmala,
třeba se mnou stavěl ptačí budku.
A když vidím někde ptáčky,
připomínám si: užívej každé minuty.
(*pomlka*)
Člověk potřebuje něco, co mu to připomene.

Pozůstalá vedle Nely čeká, jestli bude ještě něco dodávat. Řeč pokračuje po kruhu.

POZŮSTALÁ
Vzpomínám na něj jako na milého a moc hodného člověka.

VNUK VÁCLAVA
Vždy si k němu mohl člověk přijít pro radu,
toho jsem si na něm velice cenil.

POZŮSTALÝ
Nejradši jsem měl jeho humor.
Nikdy nikoho neurazil a svým vtípem
potěšil děti i dospělé.

Když se odmlčí poslední, kněz pokropí hrob i urnu svěcenou vodou. Zakončuje obřad.

FARÁŘ
Odpočínutí věčné dej mu pane
a světlo věčné ať mu svítí.

Milan s VÁCLAVOVÝM VNUKEM (Nelin bratranec) mezitím ukládají urnu do hrobu. Všichni v tichosti přihlížejí. Odkryje se mramorová deska, pod kterou leží několik dalších uren.

Kromě uren se zde nachází jedna igelitová taška. Hanka pokládá urnu do hrobu.

FARÁŘ A NĚKTEŘÍ POZŮSTALÍ
Ať odpočívá ve svatém pokoji.

Milan s vnukem Václava vezmou desku a položí ji zpět. Urna dědy Václava je moc vysoká, vyšší než ostatní, deska se zhoupne. Milan si vymění zmatený pohled s vnukem Václava. Farař přihlíží.

NELA
Děda byl vždycky moc vysokej.

Farář se vtipu zasměje možná moc nahlas, pokyne pozůstalým, že můžou položit květiny.

Hanka tu svou položí jako první, a když se vrátí vedle Milana, poprvé od proslovu se podívá zpět ke kostelu. Na místě, kde stála Marie, už nikdo není.

Pozůstali se přesouvají od hrobu na plácek u kostela. Hanka odejde s nimi. Snaží se každého pozdravit a ideálně chvíli pohovořit. Ze slušnosti.

U hrobu stojí Milan a vnuk Václava, kteří klečí nad otevřeným hrobem a nešťastně pozorují přečnávající urnu.

MILAN

A nemohli bysme ho položit?

VNUK VÁCLAVA

Nevysypal by se?

MARIE (M. O.)

A jemu by se to nelíbilo. On nikdy neležel.

Pět hodin spánku, víc není třeba.

Za Milanem se objeví Marie, která sleduje, jak se vypořádávají se situací. Není jasné, jak dlouho je pozoruje.

Milan se překvapeně podívá na Marii, nevypadá, že by ji poznával.

V hloučku u kostela Hanka zpozoruje Marii u hrobu a přispěchá k trojici.

MILAN

Hani, my fakt nevíme, co s ním.

Hanka začne zkoumat hrob, na Marii se za celou dobu ani nepodívá. Marie naopak sleduje každý Hančin pohyb a nesnaží se to skrývat.

HANKA

Musíme tu urnu nechat upravit.

Nebo koupit novou.

MILAN

Ale... Na to nemáme peníze.

K hrobu přijde Nela, pozoruje situaci. Na Marii se jen nenápadně usměje na pozdrav. Drží se poblíž Hanky.

VNUK VÁCLAVA

Já to zaplatím. Nechám ji někde upravit.
Ale spíš co teď? Mam ho vzít k sobě domů?

HANKA

Nemůžeme ho přece zase vozit pryč.

To nejde. A co je tohle za bordel?

Hanka vezme igelitku a chce ji vyhodit z hrobu. Při zvednutí sypký obsah igelitky zašustí a sesune se ke dnu tašky. Hanku to překvapí, nakloní se a zkoumá obsah igelitky, ve které je popel a střepy staré urny.

HANKA

Aha. To bude prateta Jiřinka.

MILAN

Jaká prateta?

MARIE

Houby Jiřinka. Ta je tady.

Marie ukáže k jedné z uren. To vzbudí pozornost Milana, kterému přijde zvláštní, že ženu nepoznává. Gestem naznačí Hance, že by rád věděl, vedle koho stojí.

Hanka předstírá, že Marii vůbec neslyší.

MARIE

To je Pepa legionář! To by se Václavovi nelíbilo.
Tak užitečný člověk, hrdina, a skončil v igelitce.

HANKA

Jiřince bysme taky měli pořídit novou urnu.

MARIE

Pepovi.

Milan začíná být značně zmatený. Nela je z atmosféry nesvá, těká očima mezi Hankou a Marií, ale do jejich sporu se nemíchá.